

PRISTUPAČNIJE I KVALITETNIJE OBRAZOVANJE ROMA U RH

**DR. SC. JASMINA MURAJA, NAČELNICA
ODJEL ZA PROMICANJE KVALITETE OBRAZOVANJA
NACIONALNI CENTAR ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA**

ZAGREB, 27. TRAVNJA 2010.

KVALITETA ŠKOLE

OBRAZOVANJE ROMA

PLAN AKTIVNOSTI

KVALITETA

- KVALITETA – qualitas
  - Osobina, obilježja, odlika, svojstvo
  - Blagostanje osobe ili grupe
  - Prikladnost potrebama od strane “kupca”

KVALITETA AKCIJE OVISI O KVALITETI MOTIVACIJE

VRJEDNOVANJE ŠKOLE

- Svrha vrjednovanja je utvrditi ciljeve, odstupanja od planiranih ciljeva te u nastavku definirati mjere da bi se ta odstupanja otklonila, a ciljevi ostvarili.
- Vrjednovanje pretpostavlja objektivne, precizne i prikladne instrumente.
- Vrjednovanje je racionalnije ako se usmjeri na najvažnija područja i segmente škole.
- Što su planovi koje u školi treba ostvariti jasniji i što su tehnike vrjednovanja prilagođenije vrjednovanju ostvarenja tih planova, to će vrednovanje biti učinkovitije.

KVALITETA OBRAZOVANJA

- Lisabonska deklaracija, 2000.
- Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. – 2010.
- Zakon o srednjem školstvu 2005.
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi 2008.
- Škole koriste rezultate nacionalnih ispita i sve druge pokazatelje uspješnosti odgojno-obrazovnog rada za analizu i samovrjednovanje, radi trajnoga unaprjeđivanja kvalitete rada škole

SAMOVJRJEDNOVANJE OSNOVNIH ŠKOLA

- 2008. provedba vanjskog vrjednovanja i popratnih upitnika
- Škole koriste rezultate vanjskog vrjednovanja i upitnika za proces samovrjednovanja
- 2009. ispunjeno i dostavljeno Centru 650 Izvještaja o samovrjednovanju
- Analize Izvještaja i Školskog razvojnog plana –
  - pojedinačno za svaku školu
  - skupno – analiza prioriternih područja prema odabranim temama
  - grupirano prema određenim smjernicama (npr. prema županijama, skupno škole sa djecom romske nacionalnosti, itd.)

OBRAZOVANJE ROMA

REZULTATI SAMOVRJEDNOVANJA

- Uzorak 20tak škola s učenicima romske nacionalnosti
- Kvalitativna analiza *Izveštaja o samovrjednovanju*
- Rezultati po predmetima (za 4. i 8. razrede)
- Rezultati KREDA-analize

REZULTATI RAZREDNA NASTAVA

Primjer: **HRVATSKI JEZIK-13-niži, 2-podjednak, 3-viši**

Tumačenje rezultata: **NIŽI**

- romska populacija, neprimijenjenost hrvatskoga standardnoga jezika, slabe čitalačke sposobnosti
- niska obrazovna struktura roditelja
- neprimjerenost testa, nejasni zadatci, premala satnica

PODJEDNAKI I VIŠI

- kvalitetni učitelji, dobar odnos učitelja i učenika, veliko zalaganje učitelja
- način poučavanja (grupni rad, radionice)

REZULTATI RAZREDNA NASTAVA

Primjer: MATEMATIKA-10-niži, 3-podjednak, 5-viši

Tumačenje rezultata: **NIŽI**

- potječu iz socijalno deprivirane sredine, ne potiče ih se na razmišljanje
- obrazovna struktura roditelja
- neusklađenost programa i fonda sati
- problemski zadatci, težak predmet

PODJEDNAK I VIŠI

- matematičke zadatke lakše rješavaju zbog nepostojanja jezične barijere
- zalaganje učitelja i način poučavanja
- gradivo je jasno pojašnjeno i usustavljeno
- dobar udžbenik

REZULTATI PREDMETNA NASTAVA

Primjer: HRVATSKI JEZIK-10-niži, 4-podjednak, 4-viši

Tumačenje rezultata: **NIŽI**

- velik postotak romske djece
- nezainteresiranost učenika
- nizak obrazovni status roditelja
- težak program
- lokalni idiomi, rijetko korištenje standardnoga hrvatskoga književnoga jezika
- promjene nastavnika
- nedostatak dodatne i dopunske nastave

PODJEDNAK I VIŠI

- dobra nastava, velik trud nastavnika,
- dobra motivacija i učenika i učitelja
- učenici svjesni da je korisno

REZULTATI PREDMETNA NASTAVA

Primjer: PRIRODOSLOVLJE (biologija, kemija, fizika, integrirani)-
34-niži, 12-podjednak, 26-viši

Tumačenje rezultata: **NIŽI**

- teško izražavanje na hrvatskome
- nemaju radne navike, malo rade doma, nemotiviranost
- opseg i težina gradiva- teško povezivanje gradiva
- uloga nastavnika i metode poučavanja (česta promjena nastavnika)
- nedostatak materijalnih sredstava (opremljenost kabineta, nastavna pomagala)
- premalo dodatne i terenske nastave

PODJEDNAK I VIŠI

- zanimljivost predmeta i način poučavanja
- naglasak i povezivanje sa svakodnevnim životom
- kvaliteta nastavnika

DOBRE STRANE RADA ŠKOLE

- kvalitetan stručni kadar i stručno usavršavanje
- velik broj učenika na različitim natjecanjima
- suradnja škole s roditeljima, lokalnom zajednicom
- uključenost u projekte
- metode učenja i poučavanja
- izniman trud i entuzijazam svih djelatnika

TEŠKOĆE U FUNKCIONIRANJU ŠKOLE

- velik broj učenika Roma (nedovoljno poznavanje i korištenje hrvatskoga jezika)
- velik broj učenika s teškoćama u razvoju
- učenici s psihosocijalnim i odgojnim problemima - i nedisciplina i nasilničko ponašanje
- materijalni uvjeti rada
- socijalna i kulturna deprivacija učenika
- otežana komunikacija s učenicima i roditeljima
- nedostatak stručnog kadra (romskih pomagača)

NEISKORIŠTENI RESURSI

- pomoć ,podrška i suradnja roditelja
- ljudski potencijali, još usavršavanja
- nedovoljna iskorištenost opreme, dvorane i okoliša
- nedovoljna iskorištenost predpristupnih fondova
- veće uključivanje lokalne zajednice

ŠTO NAS KOČI U NAPRETKU

- financije
- nastavni plan i program
- društveni status i standard
- nerazumijevanje državnoga aparata

ŠTO MOŽEMO NAPRAVITI DA BUDEMO BOLJI

- poboljšati komunikaciju svih sa svima
- poboljšati sve oblike suradnje svih sa svima
- dodatna i dopunska nastava i metode poučavanja

TKO NAM MOŽE POMOĆI

- lokalna zajednica, općina, županija
- centar za socijalnu skrb
- MZOŠ, AZOO
- povezivanje s drugim školama
- roditelji
- sami sebi

PROJEKT:
PRISTUPAČNIJE I KVALITETNIJE
OBRAZOVANJE ROMA U RH

MZOŠ PROJEKT

- **CILJ: Nastaviti smanjivati obrazovnu isključenost Roma na državnoj razini**
- **3.1** Odlučnije poticati stvaranje uvjeta za integrirano obrazovanje romske djece u RH od strane MZOŠ
- **Rezultat:**
Razvijen sustav praćenja integracije i obrazovnih postignuća romske djece, kao i kvalitete obrazovanja na razini škole.
- **Indikator:**
Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja razvit će model i metodologiju za kontinuiranu i redovitu procjenu kvalitete obrazovanja koju dobivaju romska djeca u Hrvatskoj.

POVJERENSTVO

- dr.sc. Vedrana Vrkas Spajić, Filozofski fakultet u Zagrebu
- Jagoda Novak, Centar za ljudska prava
- Jasenka Đurić, psiholog, OŠ Domašinec
- Miljenka Župan, pedagog, OŠ Mursko Središće
- Aleksandra Srnec, OŠ Orehovica
- Dragica Varat, OŠ Vladimir Vidrić, Kutina
- dr.sc. Jasmina Muraja, NCVVO
- Irena Matoic, NCVVO
- Kristina Svalina, NCVVO

Povjerenstvo će izraditi i razviti model i metodologiju za kontinuiranu i redovitu procjenu kvalitete obrazovanja koju imaju romska djeca u Hrvatskoj, provesti istraživanje, izraditi izvješće o tom istraživanju i redovito pratiti kvalitetu obrazovanja Roma.

CILJ PROJEKTA

- PROCJENA KVALITETE OBRAZOVANJA ROMSKE DJECE
- Procjena kvalitete obrazovanja romske djece temeljit će se na analizi pravnih i strateških dokumenata, podacima o školi te rezultatima anketnih upitnika namijenjenih ključnim dionicima odgoja i obrazovanja.

ZADATCI

- 1. Anketni list za školu**
- 2. Analiza pravnih i strategijsko-razvojnih dokumenata**
- 3. Izrada upitnika**

- **ANKETNI LIST**
  - administrativno tehnički podatci o školi

- **ANALIZA PRAVNIH I STRATEGIJSKO RAZVOJNIH DOKUMENATA**
  - OPĆI: Nastavni plan i program, Akcijski plan desetljeća, Plan razvoja itd.
  - INSTITUCIONALNI: Godišnji plan škole, Školski razvojni plan, itd.

UPITNICI

- UČENICI – 4. i 6. razred
  - Svi učenici navedenih razreda
- RODITELJI učenika 4. i 6. razreda
  - Roditelji, staratelji, udomitelji – svih učenika
- NASTAVNICI – razredna i predmetna nastava

Upitnici: Ispitivanje stavova, mišljenja i preferencija

UPITNICI-glavni tematski blokovi

- 1. SOCIOEKONOMSKI STATUS**
- 2. OBRAZOVNA POSTIGNUĆA**
- 3. PROCESI I ODNOSI**
- 4. ORGANIZACIJA I UPRAVLJANJE**

PLAN AKTIVNOSTI

PLAN 2010.

OŽUJAK – ANKETA ZA ŠKOLE

TRAVANJ – SASTANAK S
RAVNATELJIMA

SVIBANJ – PROVEDBA UPITNIKA

PROVEDBA UPITNIKA

- UČENICI – u školi sa stručnim suradnikom i romskim pomagačima
- RODITELJI – u školi organiziran roditeljski sastanak uz podršku romskih pomagača
- NASTAVNICI – sastanak nastavničkog vijeća

PLAN 2010. – 2011.

LIPANJ – ANALIZA SVIH
MATERIJALA

RUJAN – PREPORUKE ZA ŠKOLE I
MZOŠ

2011. – NASTAVAK PROJEKTA

NASTAVAK PROJEKTA

- Temeljem rezultata upitnika 2010. i analize svih navedenih dokumenata
  - Utvrđivanje stanja kvalitete obrazovanja Roma u RH
  - Prijedlozi za poboljšanje kvalitete
  - Razvoj novih instrumenata za praćenje kvalitete
  - Provedba ispitivanja u 2011. godini
  - Strateško planiranje praćenja kvalitete obrazovanja Roma
  - Preporuke za MZOŠ
  - Preporuke i podrška školama s romskim učenicima

ŠKOLE U PROJEKTU

- OŠ VLADIMIRA VIDRIĆA
- OŠ BRAĆA BOBETKO
- OŠ GALDOVO
- OŠ DRAGANIĆI
- OŠ SVETI ĐURĐ
- PŠ STRMEC PODRAVSKI
(OŠ PETRIJANEC)
- OŠ ŠKURINJE
- OŠ DR. FRANJO TUĐMAN
- OŠ DARDA
- OŠ VODNJAN
- OŠ KURŠANEC
- OŠ DR. IVANA NOVAKA
- OŠ MURSKO SREDIŠĆE

- OŠ DOMAŠINEC
- OŠ KOTORIBA
- OŠ OREHOVICA
- OŠ PODTUREN
- OŠ VLADIMIRA NAZORA,
PRIBISLAVEC
- OŠ ŽITNJAK, PEŠĆENICA
- OŠ DORE PEJAČEVIĆ
- OŠ FRAN KRSTO
FRANKOPAN, VOLOVČICA
- PŠ DRŽIMUREC - STRELEC
(OŠ TOMAŠA GORIČANCA,
MALA SUBOTICA)
- OŠ FRANA KRSTE
FRANKOPANA
- OŠ IVAN GORAN KOVAČIĆ

Slika 1.
Škole u projektu

Hvala na suradnji!

jasmina.muraja@ncvvo.hr

www.ncvvo.hr

